

Avustushaku vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämiseksi

Ympäristöministeriö ilmoittaa kunnille ja maakuntien liitoille tarkoitetusta avustushausta vihreän siirtymän investointihankkeiden kaavoitukseen, lupamenettelyyn ja niihin liittyviin selvityksiin.

Ympäristöministeriö myöntää valtionavustukset hakemusten mukaan valtionavustuslain (688/2001) nojalla. Määrärahaa on jaettavissa yhteensä noin 1,1 miljoonaa euroa. Avustukset ovat erityisavustuksia. Osa määrärahoista (0,7 miljoonaa euroa) tulevat Euroopan unionin NextGenerationEU –rahoituksesta (elpymis- ja palautumistukivälineestä, RRF) Suomen kestävä kasvun ohjelmasta. NextGenerationEU –rahoitusta myönnetään ensisijaisesti elpymisvälineestä rahoitettavien vihreän siirtymän investointihankkeiden kaavoitukseen, lupamenettelyyn ja niihin liittyviin selvityksiin.

Hakuaika on: **5.10.2023–12.1.2024** klo 23.59.

Avustuksen tavoite ja käyttötarkoitus

Avustuksella edistetään vihreää siirtymää ja hallitusohjelman tavoitteita Suomen hiilineutraaliudesta ja puhtaan energiantuotannon merkittävästä lisäämisestä. Ilmasto- ja luontokriisin ratkaiseminen vaatii luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä merkittäviä investointeja vihreään siirtymään. Vihreä siirtymällä tarkoitetaan muutosta kohti ekologisesti kestävä taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. Kestävä talous nojaa vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin. Siirtymä onnistuu vain, kun ilmaston rinnalla huomioidaan myös muut ympäristö- ja luontovaikutukset, taloudellinen kestävyys sekä sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Kuntien ja maakuntien liittojen alueidenkäytön suunnittelulla ja kaavoituksella on merkittävä rooli vihreän siirtymän mahdollistamisessa.

Kunnille ja maakuntien liitoille suunnattujen avustusten tarkoituksena on lisätä resursseja vihreää siirtymää tukevien investointihankkeiden kaavoitukseen sekä lupamenettelyyn ja siten nopeuttaa hankkeiden toteuttamista. Avustuksilla edistetään maakuntien liittojen ja kuntien riittäviin selvityksiin ja vuorovaikutukseen perustuvaa kaavoitusta ja lupamenettelyä.

Avustus on käytettävissä vihreän siirtymän investointihankkeiden:

- kaavoitukseen (maakuntakaavoitus, yleiskaavoitus, asemakaavoitus) ja siihen liittyvien selvitysten laatimiseen tai;
- lupamenettelyyn ja siihen liittyvien selvitysten laatimiseen.

Vihreän siirtymän investointihankkeilla (joiden kaavoitukseen, lupamenettelyyn tai niihin liittyviin selvityksiin avustusta haetaan) tarkoitetaan investointeja, joilla edistetään suoraan tai välillisesti:

- kasvihuonekaasupäästövähennyksiä;
- luonnonvarojen käytön vähentämistä ja
- kiertotaloutta.

Vihreän siirtymän investointihankkeiden tulee olla ”ei merkittävää haittaa” –periaatteen (DNSH) ([linkki](#)) (kts. tarkempi kuvaus alla kohdassa ”avustuksen ehdot”) sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaisia.

Avustusta voi hakea esimerkiksi uusiutuvan energian, vihreän vedyn ja kiertotalousinvestointien kaavoitukseen, lupamenettelyyn ja niihin liittyviin selvityksiin.

Avustuksen määrä ja maksaminen

Ympäristöministeriö myöntää avustukset valtionavustuslain (688/2001) nojalla ELY-keskuksia kuultuaan. Ympäristöministeriö toimii avustusten myöntävänä valtionapuviranomaisena. Osana hakemusten arviointia ELY-keskukset lausuvat oman alueensa kuntien hakemuksista ympäristöministeriölle. Avustuksia jaetaan määrärahan puitteissa yhteensä enintään noin 1,1 miljoonaa euroa.

Avustusta voidaan myöntää maakuntien liitoille ja kunnille enintään 70 % kaavoitukseen, lupamenettelyyn ja niihin liittyvien selvitysten laatimisesta aiheutuvista kuluista. Maakunnan liiton tai kunnan omarahoitusosuus on siten oltava vähintään 30 % edellä mainituista avustettavaksi hyväksyttävistä kustannuksista. Kustannuksiksi kelpaavat maakuntaliiton tai kunnan oma työ sekä maakuntaliiton/kunnan tilaamana ulkopuolisen tahon tekemä työ. Avustuksen saajan on pystyttävä työajan seurannalla ja sen perusteella aiheutuvilla todellisilla menoilla tai muulla vastaavalla luotettavalla tavalla osoittamaan, että omarahoitusosuus on toteutunut. Mikäli omarahoitusosuus jää pienemmäksi kuin 30 % avustettavaksi hyväksyttävistä kustannuksista, maksetaan enintään 70 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Mikäli kaavoituksessa ja lupamenettelyssä käsitellään vihreän siirtymän ohella muita ohjaustarpeita, voidaan avustusta myöntää vain siihen osaan kuluja, jotka aiheutuvat vihreän siirtymän ohjauksesta. Avustettavaksi hyväksyttäviksi kustannuksiksi ei lasketa ennen avustuspäätöksen voimaantuloa toteutuneen työn osuutta eikä muita kuin vihreän siirtymän investointihankkeiden kaavoituksesta, lupamenettelystä ja niihin liittyvistä selvityksistä aiheutuvia kuluja. Hankkeen hyväksyttäviksi kustannuksiksi ei voi sisältyä työtä, joka on saanut aikaisemmin valtionavustusta tai EU-rahoitusta.

Avustukset maksetaan toteutuneiden kulujen mukaan useassa erässä tai yhdessä erässä hankkeen valmistuttua. Avustus maksetaan viimeistään vuoden 2024 tai 2025 lopussa, jota ennen hankkeen kustannukset on tultava laskutettaviksi ympäristöministeriölle. Avustuksen kohteen (kaavoitus, lupamenettely tai niihin liittyvä selvitys) aikataulu esitetään hakemuksen työsuunnitelmassa. Hakemuksessa tulee esittää selkeästi avustushankkeen tavoitteet, sisältö, vaiheet ja avustushankkeen kustannuslajit. Avustuksen myöntämisestä päätetään esitettyjen tietojen perusteella.

Hakemusten edellytykset ja arviointikriteerit

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Avustusta myönnetään vain hankkeisiin, jotka täyttävät valtionavustuslain (2001/688) 7 §:ssä määritellyt yleiset edellytykset valtionavustuksen myöntämiselle. Näitä ovat mm.:

- käyttötarkoituksen yhteiskunnallinen hyväksyttävyys,
- valtionavustuksen perusteltavuus avustukselle asetettujen tavoitteiden kannalta,
- tarpeellisuus hankkeen tai toiminnan laatuun, laajuuteen ja muihin tukiin nähden.

Eduksi katsotaan, jos avustusta haetaan kaavoitukseen, lupamenettelyyn tai niihin liittyviin selvityksiin, jotka koskevat Suomen kestävän kasvun ohjelmasta (elpymis- ja palautumistukivälineestä, RRF) tuettavia tai tukea hakeneita vihreän siirtymän investointihankkeita. [Suomen kestävän kasvun ohjelman](#) mukaiset vihreän siirtymän (pilari 1) investoinnit sisältävät mm. seuraavien aiheiden hankkeita:

- energia-infrastruktuuri
- uuden energiateknologian käyttöönotto (merituulivoimaa, suuren kokoluokan aurinkovoima, biokaasu, uusiutuvat liikennepolttoaineet, geolämpö ja lämmöntalteenotto)
- vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen
- teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen

5.10.2023

Hakuilmoitus

- keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys.

Hakemusten arviointikriteerit ovat:

- Avustusmäärärahan merkitys
 - Avustus (määräraha) mahdollistaa avustuksen kohteen (kaavoitus, lupamenettely tai niihin liittyvä selvitys) toteuttamisen tai nopeuttaa merkittävästi avustuksen kohteen toteuttamista.
- Avustuksen kohteen (kaavoitus, lupamenettely tai niihin liittyvä selvitys) vaikuttavuus
 - Avustuksen kohde edistää merkittävästi vihreän siirtymän investoinnin/-investointien toteutumista. TAI/JA Hakija osoittaa, että avustuksen kohteella innovatiivisesti sujuvoitetaan vihreän siirtymän investointihankkeen/-hankkeiden kaavoitusta ja/tai lupamenettelyä.
 - Eduksi katsotaan, jos hakija esittää selkeän ja toteutuskelpoisen suunnitelman siitä, millä keinoilla ja millä aikataululla vihreän siirtymän investoinnin toteutumista edistetään hakijan toimesta selvitysten tai kaavoituksen valmistuttua.
 - Avustuksen kohde on suunniteltu hyvin.
- Vihreän siirtymän investointihankkeen vaikuttavuus ja toteutettavuus
 - Vihreän siirtymän investointihankkeen/-hankkeiden vaikutus kasvihuonekaasupäästövähentämiseen, luonnonvarojen käytön vähentymiseen ja kiertotalouden edistämiseen sekä kuinka selkeästi hakija perustelee edellä mainitut vaikutukset.
 - Vihreän siirtymän investointihanke/-hankkeen tila; eduksi katsotaan mitä pidemmällä suunnittelussa vihreän siirtymän investointihanke/-hankkeet ovat
 - Merkittäväksi eduksi katsotaan, jos vihreän siirtymän investointihanke/-hankkeet sijoittuvat teollisuusalueille, rakennettuun ympäristöön ja olemassa olevan infrastruktuurin yhteyteen, keinoitekoiisiin rakenteisiin tai muutoin kasvullisten alueiden ulkopuolelle.
- Hakemuksen selkeys
 - Hakemus on laadittu selkeästi, huolellisesti ja ytimekkäästi. Hakulomakkeen kohtiin on vastattu kussakin kohdassa perusteellisesti pyydetyillä tiedoilla.
 - Mikäli kyse on vihreän siirtymän hankkeesta, jolle on jo määritelty jokin selvitys- tai kaavoitusalue, tämän alueen sijainti käy selkeästi ilmi hakemuksesta.

Puutteellisesti täytetyt, avustusehtojen vastaiset ja toteuttamiskelvottomat avustushakemukset voidaan hylätä.

Ympäristöministeriö voi myöntää avustusta kunnille ja maakuntien liitoille Euroopan komission tiedonannon ”Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä” (2016/C 262/01) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)) kohdassa 17. määritellyn mukaiseen viranomaisen kaavoitus-, luvitus- ja niihin liittyviin selvityshankkeisiin. Ympäristöministeriö ei tässä haussa myönnä investointiavustusta.

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan kirjallisesti ympäristöministeriöstä. Hakuaika avustuksille on **5.10.2023–12.1.2024** klo 23.59.

Avustusta voi hakea sähköisellä hakulomakkeella hakupalvelussa. Hakulomakkeeseen pääsee tämän sivun alareunasta.

Avustuspäätökset

Ympäristöministeriö tekee hyväksytyille hakemuksille hakuajan päätyttyä kirjallisen erityisavustuspäätöksen, myönteisen tai kielteisen. Myönteinen valtionavustuspäätös sisältää ehdot, joita avustuksen saajan tulee noudattaa.

Ympäristöministeriön avustuksen osuus ilmoitetaan avustuspäätöksessä. Ministeriö voi myöntää avustusta myös haettua vähemmän. Avustettavien hankkeiden osalta hyväksytään toteutuneet kulut laskua vastaan sen jälkeen, kun ympäristöministeriön nimeämä hankkeen valvoja on hyväksynyt loppuraportin. Loppuraporttiin sisältyy toteutuksen ja tulosten kuvaus, maksatushakemus, tuntikirjanpito sekä tilintarkastajan lausunto tai kirjanpito-ote. Aikataulu loppuraportille ja laskutukselle todetaan avustuspäätöksessä.

Tuloksista ja avustuksen käytöstä raportoiminen sekä viestintä

Avustuksen saaja sitoutuu raportoimaan hankkeesta maksatuksien yhteydessä ympäristöministeriön ohjeiden mukaisesti. Hankkeen viestinnässä noudatetaan ympäristöministeriön viestintäohjeistusta.

Avustuksen ehdot

- **DNSH-periaatteen mukaisuus**

Avustuksen kohteella (kaavoitus, lupamenettely tai niihin liittyvät selvitykset) tulee mahdollistaa vain ”ei merkittävää haittaa” (DNSH) -periaatteen mukaista toimintaa. DNSH-periaatteen mukaisuus tarkoittaa, että toiminnalla ei saa aiheutua merkittävää haittaa EU:n taksonomia-asetuksen (EU) 2020/852 artiklassa 17 määritetyille kuudelle ympäristötavoitteelle:

1. ilmastonmuutoksen hillintä
2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen
3. vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu
4. siirtyminen kiertotalouteen
5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
6. biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen

DNSH-periaatteen tavoite on varmistaa toiminnan edellä mainittujen ympäristötavoitteiden mukaisuus. Tämä **osoitetaan arvioimalla avustuksen kohteen vaikutus kuhunkin kuuteen ympäristötavoitteeseen. DNSH-arviointi tehdään osana avustettavaa työtä** ja tarvittaessa myös hakuvaiheessa (RRF-rahoitettavat aina myös hakuvaiheessa).

Mikäli avustuksella edistetään toimintaa, josta aiheutuu mahdollisesti merkittävää hiilinielujen menetystä, tulee avustettavassa työssä tehdä **päästövähennemälaskelma**, jossa arvioidaan kuinka

paljon hanke toteutuessaan vähentäisi kasvihuonekaasupäästöjä verrattuna siihen, että hanketta ei toteuteta. Päästövähenemälaskelmaan tulee sisällyttää myös arvio alueen hiilensidonnasta, jossa on otettava huomioon mm. kyseisen alueen maaperän, puuston ja muun kasvillisuuden ominaisuudet sekä muut ominaispiirteet, kuten mahdolliset luontoarvot, jotka voivat vaikuttaa hankkeen sijoittumiseen alueella.

Lisätietoja DNSH-periaatteesta: [Suomen ympäristökeskuksen raportti \(3/2022\)](#) ja [Valtiokonttorin ohje](#).

Lisäksi hankkeessa on noudatettava asiaa koskevaa EU:n ja kansallista ympäristölainsäädäntöä.

- **Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset**

Tähän avustusmenettelyyn sovelletaan [ympäristöministeriön erityisavustuksen ehtoja ja rajoituksia](#). Hakija sitoutuu avustushakemuksellaan noudattamaan ehtoja ja rajoituksia.

- **Pakotteiden vaikutus valtionavustuksiin**

Euroopan unionin neuvoston asetuksen (EU) N:o 269/2014 (Asetus Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä) nojalla hakijan tulee vakuuttaa, etteivät Venäjän vastaiset pakotteet koske sitä tai sen edunsaajapiiriä tai alihankkijoita.

Pakotevakuutus annetaan hakemuksen yhteydessä hakupalvelussa.

- **EU:n RRF-rahoituksen ehdot**

Euroopan unionin NextGenerationEU –rahoituksen osalta tulee huomioida EU:n RRF-asetuksesta [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/241] ja Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetusta laista (537/2022) johtuvat lisäehdot:

- **Toimeksisaajan ja alihankkijan tiedot sekä tosiasialliset omistajat ja edunsaajat**

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa ympäristöministeriölle käyttämiensä toimeksisaajien yritysten (esimerkiksi konsultointiyritys) tiedot (nimi ja y-tunnus). Lisäksi tulee ilmoittaa toimeksisaajien yritysten tosiasialliset omistajat ja edunsaaja –tiedot (nimi, syntymäaika) sekä toimeksisaajan käyttämien alihankkijoiden tiedot (nimi, y-tunnus). Tiedot ilmoitetaan ympäristöministeriölle hakuvaiheessa tai välittömästi kun toimeksisaajat selviävät.

- **Muu julkinen rahoitus**

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa tiedot muusta hankkeelle myönnetystä ja saadusta julkisesta rahoituksesta. Muun EU-rahoituksen osalta tiedot ilmoitetaan EU-rahoitusvälineittäin eriteltyinä, minkä lisäksi tuen saajan tulee toimittaa kuvaus muulla EU-rahoituksella tuettavista kustannuksista.

- **Kirjanpitoaineiston säilytysaika**

Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) mukaan avustuksen saajan on säilytettävä kaikki avustukseen liittyvä kirjanpitoaineisto ja muu aineisto vuoden 2032 loppuun saakka niin, että tuen käytön valvonta on mahdollista.

- **Euroopan unionin toimielinten, elinten ja laitosten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus sekä avustuksen saajan velvollisuus yhteistyöhön Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi**

Avustuksen saajan on toimittava yhteistyössä Euroopan unionin toimivaltaisten toimielinten, elinten ja laitosten kanssa niiden käyttäessä lakisääteisiä tiedonsaanti- tai tarkastusoikeuksiaan.

Avustuksen saaja on velvollinen antamaan Euroopan komissiolle, Euroopan petostentorjuntavirasto OLAF:lle, Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle ja tarvittaessa Euroopan syyttäjänvirasto EPPO:lle nimenomaisen valtuutuksen käyttää niiden varainhoitoasetuksen ((EU, Euratom) 2018/1046) 129 artiklan 1 kohdassa säädettyjä oikeuksia.

- Tiedottaminen, viestintä ja julkisuus

Hanketta koskevassa tiedottamisessa ja viestinnässä avustuksen saajan tulee huolehtia siitä, että avustuksen myöntäjänä mainitaan ympäristöministeriö ja rahoituslähteenä Euroopan unionin NextGenerationEU. Viestinnässä ja tiedottamisessa tulee myös käyttää "NextGenerationEU"-logoa.

Avustushaun määrärahat

Avustukset myönnetään valtion vuosien 2022 ja 2023 talousarvioesityksen momentilta 35.20.37 *Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen*. Vuoden 2022 talousarvion avustuksiin tarkoitettu määräraha on noin 750 000 euroa ja nämä määrärahat tulevat Euroopan unionin NextGenerationEU – rahoituksesta (elpymis- ja palautumistukivälineestä, RRF) Suomen kestävä kasvun ohjelmasta. Vuoden 2023 talousarvioesityksen määräraha on 2 500 000 euroa. Tästä 500 000 euroa tulee Euroopan unionin NextGenerationEU –rahoituksesta ja 2 000 000 euroa on kansallista määrärahaa. Edellä mainituista määrärahoista on nyt jaettavissa yhteensä noin 1,1 miljoonaa euroa.

Hakumenettelyyn sovellettava lainsäädäntö

Valtionavustuslaki 688/2001 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010688>

EU:n valtioneuvoston päätös <https://tem.fi/eu-n-valtioneuvoston-paatos>

Hallintolaki (434/2003) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>

Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220537>

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annettu asetus (EU) 2021/241 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0241&from=EN>

Lisätietoja

Soile Hartikka (13.10.2023 asti)
p. 0295 250 079
soile.hartikka@gov.fi
ympäristöministeriö

13.10.2023 jälkeen
Anna-Leena Seppälä

5.10.2023

Hakuilmoitus

anna-leena.seppala@gov.fi

ympäristöministeriö

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU